

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: TVAROVÉ TRANSFORMACE OBRÁZKŮ
U DĚTÍ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU
SHAPE TRANSFORMATION OF PICTURES
BY PRESCHOOL CHILDREN

Autorka práce: Martina ŠAŠKOVÁ

Forma a obor studia: kombinované studium – Pedagogika předškolního věku

Akademický rok: 2009/2010

Vedoucí práce: PhDr. Michaela KASLOVÁ

Předložená práce o rozsahu 70 stran textu představuje zpracování **zcela nového tématu**, které v ČR nebylo pro předškolní věk dosud zpracováno. Autorka pracovala zcela **samostatně a prokázala schopnost vyrovnat se s takto náročnou situací**.

Úvod zmiňuje důvody autorky k volbě tématu, zasazuje téma do širšího kontextu a zdůrazňuje význam tématu pro nástup školní matematiky.

Teoretická část o rozsahu 28 stran představuje východiska, o která se autorka při sestavování experimentu opírá. Zahrnuje to jak oblast matematiky, tak didaktiky pre-matematiky, vývojové i kognitivní psychologie i předškolní pedagogiky. Vzhledem ke specifiku předškolního věku se zabývá těmi oblastmi, které u dítěte na daném vývojovém stupni ovlivňují či mohou ovlivnit úroveň i způsob řešení, pro autorku volbu pojetí aktivit, formulace úkolů i hodnocení jejich řešení.

Téma tvarových transformací zasazuje do rámce transformací jako takových i geometrických transformací, ukazuje, že do tvarových transformací lze zařadit více druhů aktivit včetně takových, které se opírají o shodnou rozložitelnost (tangramy), nebo které vytvářejí nabídku při porovnávání přirozeném, například při odlišení geometrické shodnosti od ostatních. Tvarová transformace nutně neznamená využití shodné rozložitelnosti, jak lze bohužel z textu dovodit, jde zřejmě o formulační nedostatek, poněvadž při konzultaci takovou souvislost nikdy netvrdila.

Vzhledem k novosti tématu se autorka vyrovnala se zadaným úkolem na vysoké úrovni. Text je formulován přesně, v textu podle mého však chybí třikrát přívlastky, které zpřesňují význam uvedených podstatných jmen (pátý odstavec na str. 11, první odstavec na str. 39), totéž se pak objevuje znovu na str. 78. Přesto tato část jako celek je sestavena tak, že může tvořit část studijného textu pro učitelky mateřských škol. Rozsah matematické části vzhledem k typu studia autorky i k pojetí diplomové práce je postačující.

Metodologická část je podrobná, zabírá 4 strany. Autorka uvádí následující kapitoly: Cíle diplomové práce s podkapitolami (Metody práce, Východiska, Hypotézy), Podmínky experimentu s podkapitolami (Kriteria pro volbu aktivit, Charakteristika aktivit).

V první podkapitole bych doporučovala odkaz na strany 76 – 77. Druhá hypotéza má komplexnější charakter, avšak vzhledem k teoretické části ji nešlo dělit na dvě. V podkapitole 2.2.1 oceňuji preciznost, s jakou autorka plánuje experiment. Z třetího odstavce vyplývá, že je autorka schopna si uvědomit, o co se proces tvarové transformace opírá a vzhledem k tomu vymezuje 4 typy aktivit. Dále v 2.2.2 prezentuje, s jakou promyšleností postupovala v přípravě experimentu. Autorka v přípravě kromě teoretických poznatků vhodně využila své pedagogické zkušenosti.

Praktická část je uvedena informacemi o tom, co bude následovat, což umožňuje čtenáři následně lepší pochopení. V kapitole 3.1 jsou charakterizovány sledované skupiny, možná by bylo vhodné na konci uvést celkový počet sledovaných dětí (46), i když následně plyne z tabulek a je to později uvedeno v kapitole 3.3 Diskuse.

Průběh experimentu je popsán stručně, avšak natolik výstižně, že lze experiment za daných podmínek pro srovnání zopakovat. Oceňuji, že se autorka neupnula na pouhé výsledky, ale hledala různé příčiny neúspěchu, což jí následně umožnilo jak experiment modifikovat, tak v závěru Praktické části prezentovat návrhy nových aktivit. Ukazuje, jaký význam má kontextová motivace a potřeba smysluplnosti aktivity pro dokončení, respektive úspěšnost splnění úkolu.

Kriteria pro hodnocení úspěšnosti si vybrala autorka zcela samostatně, funkčně a správně s nimi pracuje i v analýze. Tabulky jsou dále vhodným prostředím i pro studium těch (učitelek i studentů), kteří se právě o tvarové transformace nezajímají. Srovnání tabulek a komentářů k nim dokládá také to, jaký vliv na práci dítěte má pojetí práce učitelky v mateřské škole, i když toto nebylo cílem práce. Na str. 56 by bylo vhodné shrnutí (tak jako u předchozích i následujících aktivit) toho, co bylo pozorováno a pospáno na předchozích stranách. V analýze je správně umístěny odkazy na přílohy.

Kapitola 3.3 ke pečlivě zpracována. Výsledky získané ve třech různých skupinách na vzorku téměř 50 dětí umožňují již autorce konstatovat takové závěry, které mohou mít na praxi určitý pozitivní dopad. Závěry nejsou vytrženy z kontextu a jsou uváděny do souvislosti s jazykem, respektive ukazují, jakou roli v tomto tématu hraje jazyk.

Podkapitola 3.3.2 nabízí čtenáři sérii aktivit pro děti mateřské školy - aktivit, které jsou sestaveny na základě získaných zkušeností a obohacují práci současné mateřské školy o tvarové transformace - další typ transformačních aktivit, které již v mateřské škole mají své místo. Poznámky k praktické části: Na str. 61 by bylo vhodnější nahradit slovo často přesnějším výrazem. V grafech na str. 71 postrádám poznámku o tom, které z dětí bylo jazykově znevýhodněno (pod kterým kódem jsou děti vietnamské národnosti).

Závěr diplomové práce přináší dva typy informací: a) první skupinou jsou informace, které se vztahují k hypotézám, cílům a úkolům práce, tato část mohla být poněkud delší a preciznější (viz jazyk práce) ve srovnání s kapitolou 3.3, která je velmi dobrá, tudíž předpokládám, že toto uvede v obhajobě; b) druhou skupinu informací představuje autoreflexe autorky; je zřejmé, že téma autorku zaujalo, na druhé straně se jí podařilo během zpracování držet od průběhu experimentu i získaných dat dostatečný odstup.

Celkové hodnocení:

Po stránce formální je práce napsána přehledně, teoretická část mohla začínat na nové stránce. Práce je vhodně doplněna barevnou fotodokumentací, tabulkami a 12 stranami příloh, které jsou vybrány tak, že vhodně ilustrují to, co autorka uvádí v textu.

Seznam použitých informačních zdrojů je rozsáhlý, autorka v testu prokázala, že se zdroji umí dobře pracovat.

Citace respektují pokyny zadané v diplomovém semináři KPPG. Na stránkách 31 a 34 vypadly uvozovky.

Jazyková stránka odpovídá nárokům na diplomovou práci. Práce je napsána čtivým jazykem. V několika málo případech se vyskytují drobné nedostatky: na straně 38 chybí tečka za větou, na str. 68 čárka mezi větami a na str. 39 čárka nad i. Na str. 43 je překlep (písmen) u termínu zaokrouhleno. Software umožnil „nečeské“ oddělení slov na konci řádku na str. 6, 69, 70 a 82. Na str. 43 bych upřednostnila použití termínu v „mateřských školách“ tak jak je to také používáno na předchozích i následujících stranách. K exaktnosti vyjadřování jsou poznámky u jednotlivých částí.

Po obsahové stránce je **práce přínosem**. Autorka předkládá nové téma velmi dobře zpracované, s kritickým přístupem. Sledované jevy uvádí do souvislostí a zkoumá je pod různými úhly pohledu, formulace jsou uvážlivé.

K obhajobě dále doporučuji autorce zmínit:

- a) výhody a úskalí tvarových transformací v aktivitách dítěte mateřské školy;
- b) možnosti interpretace cesty (str.65) vzhledem k transformacím.

Popsané nedostatky nejsou takového charakteru, aby to výrazně snižovalo hodnotu práce.

Předložená práce splňuje požadavky kladené na diplomovou práci a doporučuji ji k obhajobě.

Hodnocení: *vyborné*

V Praze dne 14. května 2010

PhDr. Michaela KASLOVÁ
(KMDM)